organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ), koja već nekoliko godina podržava aktivnosti Instituta na promociji značaja primene standarda. Istom prilikom obeležen je i nedavno ustanovljen Dan Instituta, 16. septembar.

Imajući u vidu posebnost situacije u kojima se nalaze naša mala i srednja preduzeća u procesu pridruživanja Evropskoj uniji, posebna pažnja na ovom skupu posvećena je načinu na koji doći do informacija koji tehnički propisi i koji standardi se primenjuju na pojedine proizvode, kako učestvovati u procesu standardizacije na svim nivoima (nacionalnom, evropskom i međunarodnom), šta donosi primena standarda u poslovanju jednog preduzeća, šta znači „CE" znak i načinu na koji sektor MSP na evropskom nivou odnosi prema standardizaciji.

Obraćajući se skupu kojem je prisustvovalo više od osamdeset predstavnika iz sektora MSP-a, direktor Instituta mr *Ivan Krstić* istakao je da „dosadašnja saznanja i iskustvo u vezi sa primenom standarda u srpskim MSP i učestvovanjem njihovih predstavnika u procesu nacionalne standardizacije (komisijama za standarde u Institutu za standardizaciju Srbije) ukazuju na relativno nizak nivo korišćenja svih prednosti standarda i standardizacije. Uzroci nedovoljnog korišćenja tih prednosti, kao i prateći problemi (naknadno usaglašavanje proizvoda i usluga sa zahtevima raznih tehničkih propisa i standarda, ispitivanja, sertifikacija, neplanirani i nepotrebni troškovi itd.) ne mogu se potpuno otkloniti, ali mogu se bar značajno redukovati. Takvo stanje svakako nije poželjno, imajući u vidu broj MSP, njihov značaj i doprinos srpskoj privredi, kao i značajne efekte koji bi se dodatno mogli ostvariti ako bi se to stanje promenilo".

Miodrag Dugandžija iz Sektora za infrastrukturu kvaliteta i bezbednost proizvoda na tržištu Ministarstva privrede govorio je o povezanosti standarda i tehničkih propisa i alatima koji su korisnicima dostupni za otkrivanje te veze na portalu „TEHNIS".

Značaj primene standarda i koristi koje jedno preduzeće može da ima od toga istakao je *Radomir Bošković* iz Bonex inženjeringa, predstavnik GIZ-a *Aleks Inklar* govorio je o rezultatima uključivanja malih i srednjih preduzeća u proces standardizacije na evropskom nivou, a mladi stručnjaci iz Instituta *Jelena Krupež* i *Vukašin Daskalović* o načinu na koji pronaći standarde koji odgovaraju specifičnim potrebama i kako učestvovati u postupku standardizacije.

Predstavljajući publikaciju „Ekonomske koristi od primene standarda" (ISO, 2014), koja je za ovu priliku prevedena i besplatno podeljena učesnicima, *mr Dušan Stokić*, rukovodilac Centra za zaštitu životne sredine PKS, istakao je da su standardi neophodan alat za podizanje konkurentnosti i održivo poslovanje i da nema oblasti u kojoj se standardi ne mogu primeniti. Takođe, ukazao je i na to da je cilj ISO metodologije korišćene u navedenoj publikaciji kvantifikovanje mikroekonomskih koristi od primene standarda, odnosno ekonomskog doprinosa koji primena standarda donosi profitu kompanija ili troškovima/prihodima organizacije.

Na istom skupu su direktor Instituta za standardizaciju Srbije *mr Ivan Krstić* i vršilac dužnosti predsednika Privredne komore Srbije *Milivoje Miletić* potpisali Sporazum o saradnji između ove dve institucije.

Jačanje međusobne saradnje ima za cilj osnaživanje nivoa kompetentnosti i kvaliteta usluga koje pružaju članovi PKS i stvaranje uslova za njihovo učešće na jedinstvenom evropskom tržištu, za šta neophodan preduslov predstavlja korišćenje standarda. Podsticanje stalne edukacije članova PKS i zajedničko organizovanje obuka i stručnih skupova jedan je od važnih elemenata saradnje.

Posebna pažnja u ovom sporazumu poklonjena je članovima Udruženja akreditovanih tela za ocenjivanje usaglašenosti (UATOU). Zajedničko angažovanje PKS i Instituta na ovom polju i podsticanje učešća članova UATOU u radu nacionalnih komisija za standarde i srodne dokumente, kao i njihovog učešća u radu međunarodnih i evropskih tehničkih komiteta, i promovisanje značaja standardizacije i ocenjivanja usaglašenosti u sprovođenju tehničkih propisa u znatnoj meri će doprineti poboljšanju efikasnosti i efektivnosti nacionalne infrastrukture kvaliteta.

Skup o kojem je ovde bilo reči samo je jedna u nizu aktivnosti koje Institut preduzima da bi podstakao učešće u nacionalnoj standardizaciji i primenu standarda. Podsećamo samo na neke od njih: objavljivanje četiri zbirke standarda iz oblasti električnih instalacija niskog napona, čija je promocija održana u julu 2014. godine; održavanje međunarodne regionalne radionice sa temom „Poboljšanje saradnje između nacionalnih organizacija za standardizaciju i akademskih institucija", kojoj su prisustvovala 32 učesnika iz zemalja Centralne i Istočne Evrope i Centralne Azije; u saradnji sa Republičkom agencijom za poštanske usluge, održan je okrugli sto sa temom „Implementacija evropskih i nacionalnih standarda iz oblasti poštanskog saobraćaja odnosno upravljanja adresnim podacima"; samo u toku ove godine održano je 17 seminara na kojima su polaznici upoznati sa zahtevima pojedinih propisa i standarda koji su sa njima u vezi, zatim sa novim nacrtima međunarodnih standarda iz oblasti sistema menadžmenta kvalitetom i zaštitom životne sredine (koji su korisnicima dostupni na srpskom jeziku), kao i sa zahtevima onih standarda za koje smo mislili da mogu da budu od koristi široj javnosti.

Kada je reč o osnovnoj delatnosti Instituta – donošenju srpskih standarda i srodnih dokumenata, prema poslednjim podacima dobijenim od evropskih organizacija za standardizaciju CEN i CENELEC, do 30. septembra 2014. godine Institut je preuzeo 95,5 % svih evropskih standarda (uključujući 96,01 % harmonizovanih) koje je objavio CEN, kao i 95,36 % svih evropskih standarda (97,64 % harmonizovanih) koje je objavio CENELEC.

Mnogo je aktivnosti i mnogo poslova koje je Institut započeo i koje tek namerava da započne, ali za sve njih zajedničko je jedno – podsticanje na primenu standarda i učestvovanje u procesu standardizacije, bilo da je reč o nacionalnom, međunarodnom ili evropskom nivou. Nadamo se da će i ovaj tekst biti podstrek za sve one koji nam se do sada nisu priključili.

(Violeta Nešković-Popović, *rukovodilac Sektora za informativno-izdavačku delatnost Instituta za standardizaciju Srbije*)

Skup u PKS – 23. oktobar 2014.

Jasno utvrđeni Ciljevi kvaliteta Uprave su usmereni ka zadovoljenju zahteva i očekivanja sledećih interesnih grupa:

- Organizacija brodara, državnih organa, međunarodnih organizacija i građana;
- Društva u pogledu primene propisa;
- Zaposlenih u unutrašnjim jedinicama Uprave;
- Saradnika Uprave, podisporučilaca materijala, opreme i usluga.

Uspešnih 65 godina postojanja

Uprava za utvrđivanje sposobnosti brodova za plovidbu obeležava 2014. godine 65 godina postojanja, kao naslednik „Jugoregistra" (Jugoslovenski registar brodova), osnovanog davne 1949. godine, koji je u FNRJ imao status upravne ustanove pri tadašnjem Ministarstvu pomorstva.

Jugoregistar postaje samostalna ustanova 1962. godine, sa društvenim upravljanjem i samostalnim finansiranjem, poslujući prema propisima za privredne organizacije, da bi do 1977. pretrpeo nekoliko transformacija u skladu sa promenama Zakona o društvenim organizacijama i preduzećima.

Po Zakonu o Jugoslovenskom registru brodova, Jugoregistar se osniva 27. januara 1989. godine kao ustanova koja vrši stručne i tehničke poslove od interesa za ostvarivanje funkcija SFRJ, a Odlukom od 12. decembra 1999, za vršenje poslova na teritoriji SRJ.

Uprava za utvrđivanje sposobnosti brodova za plovidbu, posluje pod sadašnjim nazivom od oktobra meseca 2010. godine, a po Zakonu o ministarstvima, od aprila 2014. se nalazi u sastavu Ministarstva građevinarstva, saobraćaje i infrastrukture.

Uprava vrši sledeće poslove:

- utvrđivanje konstrukcione i tehničke sposobnosti brodova za plovidbu, sigurnost i nadzor nad izradom njihovih uređaja, mašina, opreme i materijala koji služe za održavanje bezbednosti i zdravlja na radu članova posade i drugih lica na brodovima i sprečavanje zagađivanja unutrašnjih voda sa brodova;
- utvrđivanje konstrukcione i tehničke sigurnosti uređaja za ukrcavanje tereta na brod i iskrcavanje sa broda;
- utvrđivanje konstrukcione i tehničke sigurnosti opreme i uređaja koje brod koristi za korišćenje usluga RIS-a;
- baždarenje brodova;
- izdavanje brodovima isprava za čije je izdavanje zakonom ovlašćena Uprava.

ИСС

Svetski dan standarda – Standardi svima pružaju iste šanse

Za naslov ovog teksta iskorišćen je ovogodišnji moto tri međunarodne organizacije za standardizaciju koje su njime obeležile Svetski dan standarda - 14. oktobar. Reč je o Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju ISO, Međunarodnoj elektrotehničkoj komisiji IEC i Međunarodnoj uniji za telekomunikacije ITU. U obeležavanju ovog dana, kao i uvek, učestvovala su i nacionalna tela za standardizaciju, članice pomenutih organizacija.

Mr Ivan Krstić i Milivoje Miletić, nakon potpisivanja Sporazuma o saradnji Instituta za standardizaciju i PKS

Jednostavnim motom ukazano je na suštinsku ulogu koju standardi i standardizacija imaju u svakoj ekonomiji, bez obzira na to da li se radilo i razvijenim, nerazvijenim ili ekonomijama u tranziciji. Prema pojednostavljenoj definiciji, standardi su dokumenti kojima se definišu tehnički zahtevi za proizvode, procese i usluge. U isto vreme, njima se uvodi red u određene oblasti što, drugim rečima, znači da svi oni koji primenjuju standarde na isti način i prema istim pravilima učestvuju u tržišnoj utakmici. Da li baš i pod istim uslovima, bez sumnje je pitanje za diskusiju. Bez obzira na to, u standardima je svakako zabeleženo ono što je u svakom trenutku provereni rezultat nauke, tehnologije (tehnike) i iskustva i što će, pretpostavlja se, doneti optimalne koristi za društvo u celini.

Međusobna zavisnost ekonomija, koja se ogleda u tome da proizvod pre konačnog uobličavanja pređe mnoge granice zemalja koje u njega ulože ili radnu snagu ili se u njima proizvode delovi za određeni proizvod, kao i svest država koje su u svoje zakonodavstvo ugradile standarde i na taj način zaštitile svoje građane i omogućile im upotrebu kvalitetnih, bezbednih i zdravstveno ispravnih proizvoda, posebno je istaknuta u poruci za Svetski dan standarda.

Mala i srednja preduzeća i preduzetnici u posebnom su fokusu organizacija za standardizaciju iz jednostavnog razloga. Oni dominiraju privredom većine zemalja i po broju zaposlenih i po ostvarenom prihodu, ali je njihovo učestvovanje u procesu donošenja standarda u potpunoj nesrazmeri sa tim. Najvažnije je, međutim, uveriti ovu grupaciju u to da će pre svega primena standarda njima obezbediti smanjenje troškova proizvodnje, usklađivanje sa zahtevima tehničke regulative, obezbediti pristup tržištima (nacionalnom i drugih zemalja) i, što je najvažnije, ispuniti zahteve i očekivanja kupaca.

Institut za standardizaciju Srbije, kao nacionalno telo za standardizaciju Republike Srbije, punopravni član međunarodnih organizacija za standardizaciju ISO i IEC i pridruženi član evropskih organizacija za standardizaciju CEN i CENELEC, obeležio je Svetski dan standarda organizovanjem skupa pod nazivom „Standardi – ekonomske koristi za MSP" 23. oktobra ove godine u Privrednoj komori Srbije. Pokrovitelj skupa bila je Nemačka